

2° 2001
КВМВВ

Базилішк

Всеукраїнський
дитячий журнал

100

призів

від
Лелеки

(Дивись стор. 5)

“Чому павуки не потрапляють у свою павутину?”

**Наталія НОВОБРАННА,
Сумська обл.**”

ВІН ТЕБЕ НЕ ВКУСИТЬ

Напевне, кожному із вас, барвінчата, доводилося бачити, а то й зачепити рукою чи ногою павутину. Відчуття неприємне. А чому? Адже ви не такі маленькі, як комахи, на яких полюють павуки. Однак ми підсвідомо чомусь боїмося цих істот. Хоча із 30 000 їх видів лише 30 небезпечні для людей.

Отож, павуки славляться своїм умінням плести павутину. Павутинні залози є у всіх павуків, навіть у тих, які не використовують її для ловлі здобичі. Ось усім відомий павук-хрестовик. Так його називають через світлі плями, розміщені у вигляді хреста. Щоб упіймати жертву, він ховається біля павутини і чекає, коли муха заплутається в ній. При цьому його ноги торкаються ниточок, але він не заплутується в них. Бо його ноги закінчуються кігтиками і пензликами із волосинок, що дає йому змогу утримуватися на будь-якій поверхні. Муха намагається вирватися — павутину трясеться і повідомляє павука, що є пожива. Він або відразу ласує нею, або обкручує павутиною і залишає на потім. Якщо в тенета потрапляє оса, то хрестовик навіть допомагає їй виплутатися — розкушує павутину.

Є серед павуків такі, які не використовують павутину для полювання. Наприклад, павук-бокохід, або, як його ще називають, павук-краб, відкрито кидається на мух та інших комах. А павутину бокохід використовує для подорожування світом.

Павучок прикріплює ниточку до гілки високо над землею і чекає вітру. Вітер підхоплює павутинку разом із ним — і починається подорож маленької істоти світом. Вона триває доти, доки вітер не перестане дути чи павутинка не зачепиться за щось. За бажанням павучок і сам може приземлитися. Для цього він поступово згортає ниточку і плавно наближається до землі. Польоти відбуваються за

ясної і сухої погоди восени — такий час називають “бабиним літом”.

Павуки живуть усюди, де є комахи. Апетит у них неабиякий: кожен щодня з’їдає не менше, ніж важить сам, а переважають у їхньому меню мухи. Тож нам, людям, вони приносять користь. Отруйних же — скорпіонів, каракуртів, тарантулів — краще обминати десятою дорогою.

Підготувала Ірина ПАРХОМЕНКО

“Яке місто найбільше у світі?”

**Настя ЛОЗА,
Київська обл.**”

НАЙБІЛЬШЕ У СВІТІ

Приблизно половина населення нашої планети живе у містах. Містом, як правило, називається населений пункт, більший від інших. Та не кожне місто неодмінно має бути великим. Наприклад, у Західній Європі містом вважається будь-який населений

*Історія
2
Світлана Савченко
Історія*

пункт, де є собор, а в Сполучених Штатах Америки — поселення міського типу, яке має чіткі межі.

Найбільше у світі місто — Токіо, столиця Японії. Величезними містами також є Сан-Паулу (Бразилія), Нью-Йорк (США), Мехіко (Мексика), Шанхай (Китай).

Токіо ще називають мегаполісом, тобто містом величезних, гігантських розмірів. Японія розташована на островах, вкритих горами. Тож і селилися люди вздовж узбережжя. Міста збільшувалися, розросталися, витягувалися довгими стрічками і зливалися одне з одним. Нині в Токіо живе вже понад 27 мільйонів чоловік, а місто продовжує збільшуватися.

“Чим заправлять машини, коли на землі скінчиться нафта?”

Сашко БАРАНОВ,
Полтавська обл.

**“СВІТЛЯЧОК” —
ПАПЕРОВИЙ...
АВТОМОБІЛЬ**

Нафтові запаси в надрах нашої планети вичерпаються не скоро. Проте вже сьогодні вчені різних країн працюють над винайденням нових (по-дорослому — альтернативних) видів палива. До того ж вихлопні гази автомобілів дуже забруднюють повітря, яким ми дихаємо. Наприклад, японські конструктори створили екологічно чистий автомобіль “Світлячок” із спеціально-го... паперу. А рухає його електричний двигун.

Джерелом для пального у майбутньому можуть стати і рослини. Так, з насіння нафтового горіха (він росте на островах Борнео і Філіппінах) вже отримують високооктанове пальне (поцікавтеся у батьків, які машини “люблять” його). А в Бразилії вже є автомобілі, що заправляються спиртом із цукрової тростини. У лісах Амазонки росте копайба. Якщо в її стовбурі зробити надріз, то з нього за дві години може натекти 18 літрів масла, подібно до дизельного. Можливо, в майбутньому замість бензину застосовуватимуть рослинне паливо.

100 призів барвінчат-переможцям футбольного конкурсу виділив президент Федерації футболу України Григорій СУРКІС. Це футбольна форма — роздивляйся обкладинку, а також календарі, вимпели.

Любі діти, дорогі барвінчата!

Над Україною зійшла зоря Нового Року, Нового Тисячоліття.

Нехай вона принесе вам добрих друзів, затишок і подарунки.

Будьте старанні та наполегливі в навчанні, поважайте рідних, будьте вірними друзями!

А ще любіть футбол, ходіть на стадіон і гартуйтеся. Прийде час, коли ви неодмінно прославите Україну, як Андрій Шевченко, Олександр Шовковський, Сергій Ребров, Олег Лужний та інші лицарі футболу.

Ви — наша надія, наше майбутнє. Вам розбудувати Україну й жити в третьому тисячолітті!

Хай усміхається вам доля, маленькі україночки та українці!

Народний депутат України
Президент Федерації футболу України

Григорій Суркіс

3

Автори талісману збірних України з футболу

Микола Сікора Андрій Чернюк Олександр Коваль

“Барвінок” — всеукраїнський журнал для молодших школярів.

Заснований у 1928 році.

Передплатний індекс 74022.

Засновник і видавець: редакція журналу “Барвінок”.

Свідоцтво КВ № 770, 28.06.94 р.

Головний редактор.....Василь ВОРОНОВИЧ

Відповідальний секретар.....Людмила КОЗІЙ

Редактор відділу літератури.....Світлана ПРУДНИК

Художній редактор.....Олександр БАСС

Коректор.....Світлана ГАЙДУК

Комп'ютерна верстка.....Євген МЕДВЕДЄВ

Адреса редакції: 04119, м. Київ, вул. Дегтярівська, 38—44, тел. 211-04-98.

E-mail: barvinok@info.kiev.ua.

Тираж 51600 прим. Зам. 1—2.

Ціна за передплатою 1 грн. 98 коп.,

в роздріб — договірна.

Друк — поліграфкомбінат “Україна”.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Журнал надходить до вас за пільговим тарифом завдяки сприянню ДП “Преса”, його директора ГЕРАСИМЕНКА Валерія Вікторовича

КАЛЕЧІД АРИК ЧАТ АД АЙЛИК

Барвінковий привіт тобі, читачу!

Чому зажурився? Що зима кінчається, а в щоденнику переважають п'ятірки та шістки? То не біда, ще є час "засіяти" його вищими балами — адже весняні дні ставатимуть довшими і довшими.

Березень принесе вам чимало свят: 9 — Обертіння (птахи повертаються з вирію і шукають місця для гнізд), 14 — Явдохи-плющихи (від цього дня уже можна співати веснянки — весну закликати), 22 — Сорок святих (треба ряст потоптати і сказати: "Топчу, топчу ряст. Дай Боже потоптати і того року діждати!").

А про 8 Березня не забудь? Привітай маму, бабусю, сестричку, сусідку за партою з весняним святом.

4

**25 лютого —
130 років від
дня народження
Лесі Українки**

Уже весняне сонце припікає...
Вже й сон-трава перецвітати стала.
От-от зозулька маслечко сколотить,
в червоні черевички убереться
і людям одмірятиме літа.

Вже з вирію поприлітали гості.
Он жовтими пушинками вже плавають
на чистім плесі каченята дикі.

Художник
Ю. ПРАВДОХІНА

ЦІАКОМ ТАЄМНО
Це секретних
матеріалів
чваріванку

Тільки у нашому
журналі, тільки
для наших читачів
ми продовжуємо
друкувати
спеціалізовані
агента Кварка

Кварк зажурено сидів над чистим аркушем паперу, намагаючись якось вишикувати думки і примусити їх рухатися у потрібному напрямку. Ох, ця країна Школярія... Навіть на островах Фіджі серед підступних людожерів суперагенту було б легше визначитися: хто є хто. А в Школярії раптом усе летить шкереберть, коли, здається, знайшов

СТЕЖ ПРИ

правильну відповідь.

Суперагент чомусь був переконаний, що громадяни Школярії прекрасно знають, як поводитися у метро. Знають, який це зручний, швидкий, надійний і небезпечний вид транспорту. Небезпечний, звісно, для тих, хто нехтує правилами поведінки. А до правил у метро ставитися треба дуже серйозно. Як би там не було, але це ж підземелля. Світ із своїми законами, таємницями, бува, й несподіванками.

Свого часу Кварк ретельно вивчав цей світ. Щоправда, у московському метро. Там він і познайомився з дідгерами — людьми, які не зовсім легально вивчали підземні лабіринти.

Вони розповіли суперагенту, що ніяких величезних пацюків-монстрів там немає. Просто за певних умов при специфічному освітленні і при відповідному настрої можна звичайного пацюка сприйняти за привида.

Та не привиди у метро, а поведінка школярів у цьому виді транспорту непокоїть суперагента понад усе. Ледей не щодня бачить, як маленькі пасажири наполегливо наражають себе на небезпеку.

Суперагент ще мить притримав ручку і акуратним почерком почав виводити на аркуші паперу.

Не бігай на ескалаторі! Сій справа, прохось зліва. Не сїдай на сходи, окрім випадку, якщо побачиш, що згори падає людина. Лише у такому разї треба повернутись боком, сїсти на сходи, мїцно спертись ногами і щосили гукнути — "обережно!". Не підкладай пальці під поручень і не став на нього речі.

Нї в якому разї не можна заходити за обмежувальну лїнію нї на ескалаторї, нї на платформї. Дуже небезпечно грати на платформї у рухливї грі. Якщо у вагонї відчув запах диму чи сталася інша небезпечна ситуація, повідом машинїста і далї виконуй всї його вказівки або вказівки чергового по станції.

Якщо раптом поїзд

зупиниться між станціями і відчиняться двері, треба рухатись...

Кварк притримав ручку і почав уважно прислухатись до незрозумілого шелесту під ліжком. Там, де ніякого вільного простору не було.

На цьому записи суперагента уриваються. Рядок у його порадах залишився недописаним. Тож у якому напрямку слід рухатись по тунелю, якщо поїзд метро раптом зупиниться між станціями?

Суперагент Кварк чекатиме ваших листів, барвінчата.

Художник Є. МЕДВЕДЄВ

Барвінок

НОВОГО МІСЯЧОЛТТЯ

*"Барвінок" — найкращий журнал у світі,
"Барвінок" подобається всім українським дітям!*

Аліна КАРПЕКА,
Харківська обл.

Запитай у мами, запитай у тата!

ЩЕ ДЕСЯТЬ ПРИЗІВ

Барвінчатко! Поцікався у батьків, на скільки місяців вони передплатили тобі "Барвінок". Якщо на увесь рік — тоді спокійно чекай наступних номерів. Якщо ж лише на перший квартал (січень — березень), то попроси їх негайно продовжити передплату: найкраще до кінця року, а якщо не вистачає коштів — можна на другий квартал. Щоб ти не пропустив жодного номера і не втратив можливості виграти у тих моїх конкурсах, які тривають упродовж року.

Отож поквап маму чи тата зайти на пошту, а коли вони принесуть додому передплатну квитанцію, поклади її у конверт і надішли до редакції. Серед тих, хто передплатить "Барвінок" на другий квартал (або до кінця року), розігруватиметься 10 книжок, поміж них — дитяча енциклопедія. Не забудь у своєму листі написати про те, чому ти не хочеш розлучатися із "Барвінком".

Твій друг БАРВІНОК

100 ПРИЗІВ БАРВІНЧАТАМ! ЛЕЛЕКА НАГОРОДЖУЄ ПЕРЕМОЖЦІВ ФУТБОЛЬНОГО КОНКУРСУ

Лелека дякує всім за участь у футбольному конкурсі. Переможцями стали і нагороджуються:

ФУТБОЛЬНИМ М'ЯЧЕМ — учні п'ятого класу Калениківської школи Полтавської обл.;

ФУТБОЛКАМИ (такими самими, у яких грає збірна України) — Володимир ГРЕБЕНИК із Сумської обл., Сергій НАУМОВ із Харківської обл., Ростислав РУДИЧЕНКО з Черкаської обл., Володимир ШАРІЙ із Чернігівської обл.

(продовження списку переможців — у книжці-вкладці)

ДІДА ВІДНО

Д

авно колись
жив собі син,
дуже вірний
своєму бать-

кові.

Та з діда-прадіда був у тій
стороні звичай відносити в
гори й залишати там

6

Син помітив, що батько
раз у раз ламає гілки з
дерев, і захвилювався:

— Тату, навіщо ви це
робите?

— Щоб ти дорогу назад
знайшов і щасливо
повернувся додому.

“Який жорстокий*
розумний звичай! Як же
мені покинути такого
доброго батька?” —
подумав син і знову
заплакав.

— Не плач, сину, не плач!
Мені теж довелося
віднести твого діда у гори.
Не докоряй собі, ти ні в
чому не винен. Це
вельможа
підтримує
поганий
звичай.

С и н

засмутився іще більше, а
потім сказав:

— А чому це я повинен
лишати вас, тату, в горах? Я
нізащо цього не зроблю,
навіть якщо мене чекає
найстрашніша кара.

Як сказав, так і зробив:
повернувся додому з
батьком. А щоб люди не
знали, заховав його у
погребі за хатою і потай
носив йому їсти.

Одного разу вельможа

батька або матір, коли їм
сповниться шістдесят років.
За недотримання того
звичаю місцевий
вельможа жорстоко
карав.

І от настав час і цьому
синові нести батька в
гори, бо сповнилося
йому шістдесят.

— Тату, простіть мене!
— благав крізь сльози
син, вирушаючи в дорогу
з батьком на спині.

Довелося йти
крізь темний ліс і
бамбукові зарості.

БАТЬКА І ЕГО СИН

звелів своїм підлеглим сплести з попелу мотузку. Та хоч як люди сушили собі тим голови, нічого не могли придумати. Добрий син теж не знав, що робити, і звернувся за порадою до батька.

— Це ж так просто! — відповів той. — Спочатку треба сплести мотузку, а потім покласти на дошку і спалити.

Син вчинив так, як сказав батько, і приніс вельможі мотузку з попелу.

— О, чудово придумано! — похвалив вельможа.

Іншого разу вельможа передав хлопцеві гладко обстругану палицю і звелів визначити, з якого боку був корінь.

Хлопець думав-гадав, у розумних людей розпитував, та все марно. Тоді звернувся за порадою до батька.

— Це ж так просто! — відповів батько. — Кинь палицю у воду, і там, де вона зануриться глибше, буде корінь.

Син поспішив до вельможі, а той питає його:

— Ну як, здогадався?

— Здогадався. Треба кинути палицю у воду, і там, де вона зануриться глибше, буде корінь.

— Правильно. Ти розумний хлопець. Наостанок дам тобі ще одне завдання, — сказав вельможа і велів

Вельможа взяв у руки цей інструмент — бджоли загули, а разом з ними і барабан.

— Чудово придумано! — похвалив вельможа. — А тепер проси будь-яку винагороду. Тільки спочатку скажи, як ти додумався розв'язати такі складні завдання.

— Мене навчив цього старий батько, що переховується у погребі, — щиро признався хлопець.

— Невже старі люди такі розумні? — здивувався вельможа. — Коли так, то віднині я не вимагатиму, щоб їх відносили помирати в гори.

Кажуть, що той син повернувся додому із щедрими подарунками.

Словничок незрозумілих слів, позначених у тексті зірочками:

Жорстокий — надзвичайно суворий, безжалісний, нещадний.

Кушнір — той, хто вичиняє хутро із шкури та шиє хутряні виробу.

зробити барабан, який гудів би сам по собі.

“Ох і важке завдання!” — подумав хлопець і подався до батька.

— Це ж так просто! — відповів батько. — Принеси з лісу бджолиний рій і купи у кушніра* дві шкури.

Син зробив так, як звелів батько: приніс з лісу бджолиний рій і купив у кушніра дві шкури. Батько зшив барабан і впустив усередину бджіл. Від легенького дотику пальцями бджоли починали гудіти, а разом з ними й барабан.

Зраділий хлопець поніс барабан вельможі.

— Вельможний пане, я зробив барабан, що гуде сам по собі.

— Ану покажи!

Художник
О. МАМАЄВА

9 березня 1814 року народився **Тарас Григорович Шевченко.**

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ

Мабуть, від матері почув я ці слова:

*Сонце заходить,
Гори чорніють,
Пташечка тихне,
Поле німіє...*

Я ще не знав тоді, що це вірш Тараса Григоровича Шевченка. Я був маленький, не вмів ні читати, ні писати. Але краса поезії вразила мене. Мені чулася в цих словах музика. Кожне слово було для мене як-

равим малюнком. Слово нараз відтворювало ті картини, які я щодня бачив, але немовби не бачив у них краси. Тепер ця краса постала переді мною, засвітилася, її принесло слово.

Я все повторював і повторював Шевченкові рядки, мені хотілося співати їх. Тепер вони мені не тільки нагадують про дитинство. Вони надихають мене. З рідного слова, з прекрасної нашої української мови починається для мене Вітчизна.

АЗБУКА МОРАЛЬНОСТІ

Антоніна МОВЧУН, заслужений вчитель України

Скажіть, барвінчата, з ким би ви хотіли дружити: з гарною людиною чи з поганою? А вжеж, усі виберете гарну людину. Бо вона **честна, благородна, делікатна, совісна**... Тобто їй притаманні кращі людські якості, або, іншими словами, вона **високоморальна**.

Знайомство з азбукою моральності розпочнемо зі слова **“мораль”**. Вимовте його, чуєте, як звучить: мораль? А звучить так, бо народилося у Франції, а туди воно примандрувало з латинської мови зі значенням **“звичай, воля, властивість, закон”**. Тож і виходить, мораль — звичаї і закони, яких люди дотримуються у взаєминах між собою і в ставленні до суспільства.

Уявіть таку картину. Ви увійшли до класу, привіталися з однокласниками, а вони мовчки повідвертали. Вони поставилися **неввічливо**.

Слово **“ввічливий”** походить від вислову “той, хто дивиться у вічі”. Ввічлива людина не ховатиме очей, як це зробили однокласники, а щиро дивитиметься у вічі. Однокласникам слід вибачитися перед вами.

Вибачати, вибачити, вибачливий, пробачити... Справді, коли ми розуміємо, що зробили чи сказали щось неправильно, коли, роздивившись, усвідомлюємо неправильність своїх дій, тоді просимо вибачення. І вже саме слово **“вибачте”** означає, що **роздивилися, розпізнали**. Це слово ми запозичили з польської мови — такі значення воно там має.

Роздивилися, що так не можна, і сказали: вибачте. А це слово у перекладі з

польської мови означає “недобачати, пропустити”. Той, у кого просять пробачення, мусить щось недобачити, пропустити мимо себе чиїсь неправильні слова чи дії і пробачити.

Ну, а коли ваші однокласники так і не вибачаться? Тоді є підстави назвати їх **безпардонними**, тобто зухвалими, безцеремонними. Так кажуть про людей, які свідомо поводяться зухвало і грубо, не просять вибачення за свої негарні вчинки. **Пардон** — французьке слово, означає вибачення, пробачення. Тож без пардона — без пробачення.

Та хай краще ваші однокласники будуть **джентльменами** — поговоримо про це наступного разу.

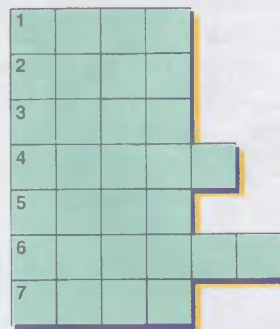
ПЕРЕМОЖЦЯМ ПРИЗИ ВІД “БАРВІНКУ”

Спеціальними призами від “Барвінку” — комплектами журналів за 2000 рік і передплатою на “Барвінок” на 2001 рік — нагороджено переможців другого етапу Міжнародного дитячого конкурсу знавців української мови Андрія БЕЗРОДНОГО, Дарію БАГАТЧУК, Христину АВИЛОВУ, Анастасію МЕДВЕДЕВУ, Юлію ОВЧАРЕНКО, Юрія ШЕРЕМЕТА, Валентину КРОТ, Святослава ЖУРКА, Марію ПАЛІЙЧУК, Юлію КИЯНЕЦЬ, Дмитра МАРТИНЮКА, Богдана СТУПАКА, Богдану СУШІНЕЦЬ, Ірину ВОЙЦЕХОВСЬКУ.

НЕ БУДЬ ТАКИМ!

У XVIII столітті неподалік Лондона (Англія) жив хазяїн заїзду на прізвище Він разом зі своїм сімейством тероризував усю околицю дикунськими витівками. І цим так прославився, що прізвище його не забулося. Нині ним називають тих, хто порушує загальноприйняті правила поведінки. Назву цю утворюють початкові літери пропущених у фразеологізмах слів.

1. невірний.
2. у спину.
3. точити.
4. з очей посипалися.
5. не з лопуцька.
6. з їдою прибуває.
7. без палички.

СВІТЛА ГОЛОВА

Найкраще упорався із завданням і знайшов правильні значення влучних виразів: **голова болить, голова варить, голова пішла обертом, голова злетіла, голова макітриється, голова туманіє** Віталій ФЕДОРКОВИЧ із Рівненської області. У нагороду він отримав книгу “У світі етимології” з автографами авторів. У нього **світла голова** — він молодець.

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ, вміщені у № 1

1. Шиплячі.
2. Префікс.
3. Вироз.
4. Свистячі.
5. Тире.
6. Жіночий.
7. Прикметник.
8. Корінь. Шевченко.

УКРАЇНЬСЬКА МОВА

8

НАШ СКАРБ —

“Українська мова — мова держави”

ГОВОРИЛЬЦЕ, ЗОРЕГІН І ЦЯПАТА

Віват, віват! Мудренькі будемо!

Я, король славнозвісної країни Мудрагелії Мудрило Перший і Останній, радий вітати вас, барвінчата, у такий дивовижний час. Спитаєте, чим же він дивовижний? А тим, що третє тисячоліття змінило друге, тобто на наших очах минуле зустрілося з майбутнім.

Чесно скажу: ми з вами — щасливчики. Бо починаємо жити і в новому столітті — XXI, і в новому тисячолітті — III! А вам кортить дізнатися, яким усе буде в майбутньому? Мені — дуже. Останні ночі навіть спати не міг. Тому й вирушив у гості до знаменитого провидця Майбуттязна. Думав, що він задовольнить мою цікавість. Та Майбуттязнай був дуже заклопотаний — з'ясовував значення слів, які виникнуть у майбутньому. Ті слова наснилися йому у віщому сні, а які предмети вони озна-

чають — той сон не повідомив. Провидець попросив мене допомогти йому. Ми разом довго міркували, але так нічого і не з'ясували.

Тож запрошую всіх вас, барвінчата, знову на мудрагельську толоку до нашого Палацу Мудрості. Спробуймо разом відгадати, що у майбутньому означатимуть такі слова:

марсітечко — а) відро,
б) марсіанське тістечко,
в) мавпа;

говорильце — а) рот,
б) пристрій для розмови з птахами і звірами,
в) риба;

зорегін — а) стадіон для перегонів на зорельотах,
б) викрадач зорельотів,
в) музичний інструмент;

часдум — а) віртуальний годинник,
б) урок для думання,
в) телевізор;

ура-дім — а) школа,
б) зоопарк,
в) кав'ярня;

бьякакос — а) космічний пірат,
б) неслухняний хлопчик,
в) зелений абрикос;

цяпата — а) житель далекої планети,
б) книжка,
в) дерево;

ігронета — а) комета,
б) планета іграшок,
в) монета;

молово — а) молодильна вода,
б) молоко місячних корів,
в) вікно у зорельоті.

Отож, барвінчата, виберіть з трьох значень те, яке, на вашу думку, відповідає слову з майбутнього. Свої відповіді разом із малюнками цих предметів надішліть мені. Найкращі з них буде надруковано на сторінках журналу, найактивніші учасники толоки, як і годиться, отримають частування — призи.

Мудрило ПЕРШИЙ і ОСТАННІЙ

ВИЗНАЧЕННЯ

9

Няв-гав-цвірінь-привіт, барвінча-та! Ми знову зустрілися з вами, щоб разом прочитати листи про ваших улюбленців. Але спочатку визирніть у вікно: чи синичкам та горобчикам не голодно? Зробіть їм годівнички, насипайте крихт і насіння — про них нікому, окрім вас, подбати. Я вас дуже прошу це зробити.

Кіт БЕГЕМОТ (можна МОТЯ)
на прізвисько **БАЛАКУЧИЙ**

МІЙ ДРУГ ТИШКО

За вікном сніг, мороз, голі дерева, а в нас удома — весела зелена часточка літа. Це наш хвилястий папужка Тишко. Лише ім'я йому б пасувало інше — Дзвіночок або Балакунчик.

Кожен день починається словами "Доброго ранку!". Потім він нагадує про те, що час снідати: "Тишко хоче їсти!" Не забуде і в інших поцікавитися: "Їсти хочеш?" І якщо хтось відповість "Ні!", одразу ж почує турботливе: "Їж, їж!"

А потім починає сеанс самовихваляння: "Тишко — гарна пташечка! Тишко — красунчик! Тишко — орел!" — і смішно наїжачує пір'ячко, наче й справді орел, тільки малий і зелений.

Та не лише вихвалятися вміє Тишко, він і самовихованням займається. Сам собі робить зауваження і заганяє себе додому: "Ти що робиш? Не можна! Додому, Тишко, додому!"

А коли ми повертаємося додому, то він радісно зустрічає нас: "Тишко любить маму! Тишко цілує Юлю!" — і торкається дзьобиком щоки. І найкращий пташиний комплімент — "Юлечка — гарна пташечка!".

Та ось надходить вечір. "Спати? Спати? — запитує Тишко. І сам іде в клітку. — Додому, Тишко, додому! Спати! Всім спати!"

Юля ГРЕБЕНЬКОВА,
м. Харків

БАРБОС

Коли тато їздив по дрова, то зустрів малого самотнього цуцика. Він пожалів його і привіз додому. Ми назвали песика Барбосом. Спочатку він навіть котів боявся і втікав від них. А тепер підріс і став гарним собакою. Шуба у нього чорного кольору з рудими і білими плямами. Я дуже люблю Барбоса.

Люба ОПАЛЕЄВА,
м. Донецьк

ВЕСЕЛУН

У мене четверо котів, але мій улюбленець — Веселун. Коли він був малим, то дружив із моїм великим чорним собакою Шариком. Лягав біля нього, і Шарик його облизував. Вони ніколи не сварилися, навпаки, разом пили, їли, гралися, спали. Коли ж хто чужий брав Веселуна на руки, то собака люто гарчав, аж поки його друга не відпускали.

Оксана ЦИПЦЮРА,
Житомирська обл.

ЛАСУН КЕША

У мене було два папужки — Кеша і Катя. Але Катя загинула. Кеша дуже сумував за нею — місяць майже нічого не їв. Я боялася, що він теж помре. Та згодом Кеша почав їсти. Він у нас такий ласун — любить банани, печиво і шоколадні цукерки.

Ірина НЕКРАСОВА,
Чернігівська обл.

-Увага! Прошу тихіше! Тихі-ше! Ступайте за мною якомога обережніше. Може, саме вам пощастить побачити диво з див — справжнього царя всього живого. Ні-ні, це не лев! Та ні, і не слон! Слон би уже привітно нам хоботом махав, сподіваючись на гостинця. Нізащо не вгадаєте! Це найпоетаємніший, найрозумніший, найшляхетніший поміж звірів, най... най... най... словом — це Єдиноріг!

Мисливці всіх часів палко мріяли вполювати Єдинорога. Але він, як пише стародавня руська хроніка, "вельми осторожен і лют". Ну, це для чоловічого племені.

Доглядач фантастичного зоопарку
Іван ПРОСЯНИК

А ось чемним, слухняним дівчаткам, особливо принцесам, інколи вдавалося його побачити. Проте погладити себе Єдиноріг допускав лише ту, яку, окрім ньеньки королеви чи княгині, не цілував ще ні єдиний лицар. Від ласки, — а найбільша Єдинорогові втіха — коли пестять його оксамитові вуха, — він поволі засинав. А мисливці вже тут як тут. Накидають на звіра премічні сіті — і притьма до палацу, де вже чекає художник, щоб намалювати щасливицю принцесу з дивовижним створінням.

Але, оскільки Єдиноріг у неволі не живе,

його відразу ж випускають у хащі. Хай і іншим приносить щастя. Бо хто його побачить, тому неодмінно поталанить у всьому.

У всіх народів світу Єдиноріг — вісник добра, мірило справедливості. Ще за

ВІСНИК

70

БАЛАКУЧИЙ

22 століття до нашої ери стародавні китайські літописи засвідчували, що на службі в тамтешнього імператора був Єдиноріг. І такий чемний та обачний, що промітав перед собою шлях хвостом з білою китицею, щоб ненароком не наступити на якусь необачну

І все ж, хоча на стародавніх килимах — гобеленах, на королівських печатках, лицарських обладунках красувався Єдиноріг як символ благородства та досконалості, жодна людина не могла правдиво похвалитися, що

кузьку. А сам він скидався чи то на великого цапа з рогом посеред голови, чи на маленького оленя з бронзовіючим хутром. Невинного цей звір не чіпав, а ось шкодника спочатку пронизував докірливим поглядом, а тоді вже міцним неначе меч, рогом. І прожив той Єдиноріг в імператорському палаці аж тисячу літ. А маленьке Єдинороженятко з'являється на світ лише тоді, коли помирає великий мудрець. Тож не дивно, що Єдинороги останнім часом перевелися.

Дивовижні подробиці про цього звіра розповідали стародавні перси. Мовляв, він триногий. Дев'ятиротий. І стоїть — де б ви думали? Посеред океану! І своїм могутнім золотим рогом очищає його від усілякого бруду. Ото б нам такого звіра на Чорне, Азовське моря, на Дніпро, річки й річеченята. Чудово було б!

бачила цього звіра. Відомий італійський мандрівник Марко Поло, повернувшись із подорожі, приголомшив Європу. Бо й сам він був приголомшений. Замість чудесного звіра із золотим рогом, срібними копитами, бронзовіючим дорогоцінним хутром він побачив на болотах Нілу справжнісіньке чудовище-бридовище. Ножиська, як у слона. Голова кабаняча. Цілісінький день валяється в баговинні, забиваючи свою величезну пельку очеретом та лотосами. Та ви вже, мабуть, здогадалися, що великий мандрівник за шляхетного Єдинорога прийняв нільського носорога.

Ой, тихіше! Я ж вас просив! Чуєте, кущі зашелестіли, галузки захрускотіли. Вітерець війнув... Не інакше як то Єдиноріг був.

Художник Т. СЕВРЮКОВА

ТЕМА КРОКУ — РІДНА ШКОДА

Де гостює сьогодні "Веселий кіш"? Згадайтеся самі, барвінчата. Читайте, смійтеся, згадуйте.

А У ВАС ТАКЕ БУЛО?

— Сідай, Петько, знову п'ять! Ти чому усміхаєшся?

— Мама буде задоволена, — відповідає Петько.

— Це ж чому? — дивується вчителька.

— А вона ще не знає, що ми вже вчимося за дванадцятибальною системою.

12

— Просто неймовірно, що одна людина може зробити стільки помилок! — зауважує вчителька, перевіряючи домашнє завдання.

— Чому одна? Удвох із татком!

— Якщо ти мені заважатимеш, я зроблю помилку у твоєму творі!

— Зроби, мамо, а то Людмила Петрівна не повірить, що я його написала сама.

Вовочка після самотійної з географії молитви: "Боже, зроби так, щоб Лондон став столицею Франції".

Художник В. ДУНАЄВА

ВЕСЕЛИЙ КІТ

— Навіщо риbam потрібна луска?

— Щоб узимку не мерзли.

— Якщо ти станеш обличчям на північ, то що буде у тебе позаду?

— Спина.

РЕПЕРВА ХА - ХА - ХА!

Кросвордик

1. Тварина, що вмє змінювати колір.
2. У класі їх стільки, скільки й учнів.
3. Школярка з Харкова.

ХА					
ХА					
ХА					

ВИТІВКИ ПАНІ

Де можна знайти контурні парти і географічні мавпи? У першій-ліпшій шкоді. Бо пані О, тобто Описка (помилка через неухважність), чатує на школяриків і в Києві, і в Лубнах, і навіть у Недригайлові... Колекція витівок пані О, барвінчата, перед вами. Спробуйте розібратися, з якими словами вона "пожартувала".

КОНТРОЛЬНА

ЗРАЧКИ

1. Щоб усміхнулася вчителька математики, треба розповісти 5 анекдотів. Тривалість одного анекдоту — одна хвилина. Скільки потрібно анекдотів, щоб зірвати контрольну роботу?

2. У Насті зламалися ролики: на одному може їздити, а на другому ні. На двох роликах Настя протягом дня може набити 10 синців і 5 гуль. Скільки синців і гуль наб'є вона, катаючись на одному ролику?

3. Учора мама не купила Олегу одне тістечко, а сьогодні — ще одне. Скільки тістечок не з'їсть Олег післязавтра, якщо завтра не принесе зі школи відмінної оцінки?

ТЕРМІНОВО МІНЯЮ СВІЙ ПОРТРЕТ НА ПОРТРЕТ

ОЛЕТА СКРИПКИ 10х10
МОЖЛИВА ДОПЛАТА Ф. КІРКОРОВИМ
ЛЕСА КРАСУНЬКА

Хто хоче зустрітись з всесвітньо відомим футболістом (у майбутньому), приходьте після шостого уроку на шкільний стадіон. Хто прийде з мічем, той безплатно матиме автограф майбутньої зірки.

У майбутньому Сашко Шовкун, Шовковський-ІІ

73

урок тематики

диктор шкоди

контурні парти

розлад кроків

шкільна рішалка

географічна мавпа

урок чихання

вимита підмога

тема кроку

домашня оправа

рідна шкода

Хто ЗАГУБИВ ЛІВУ РУКАВИЧКУ ІЗ ХУЙКОЮ В СЕРЕДИНІ, НЕ ХВИЛЮЙТЕСЯ. ХУЙКА БУЛА НЕСМАЧНА.

А РУКАВИЧКУ Я ЗЛИШИВ ТАМ, ДЕ ЗНАЙШОВ КОСТИК ЗНАЙДРА.

ВУ ПАПУГ СПІВАТИ АНГЛІЙСЬКОЮ!

ПРИХОДИТИ ЗІ СВОЇМ ПАПУГОМ, МАГНІТОФОНОМ І НОВОЮ УЛЮБЛЕНОЮ КАСЕТОЮ «BACKSTREET BOYS» ВЛАД ХІТОВИЧ.

Володію унікальним методом схуднення. Майбутні топ-моделі, звертайтеся, несіть свої бутерброди, піріжки, цукерки.

ТАРАНТЮЮ миттєве знищення зайвих калорій.

Андрій Натолтаній.

Барвінчата-сміхотунчики! А з вами траплялися такі кумедні описки? Пригадайте їх і повідомте про них "Веселий кіш".

Барвінчата! Спробуйте полічити всі описки у "Веселому кіші". Хто це зробить найкраще, а також надішле свої описки, жарти, веселі оголошення, задачі, той стане учасником розіграшу книги жартів.

ЩЕ Й 500 КІЛОГРАМІВ СОЛІ!

Якщо підрахувати, скільки людина всього з'їдає і випиває упродовж свого життя, то вийшли б приблизно такі цифри: води — 10 000 літрів, жирів — 1000, хліба — 7000, картоплі — 5000, риби — 4000, м'яса — 2000 кілограмів, яєць — 5000 штук. І ще й 500 кілограмів солі!

МУЗЕЙ ЧЕРВОНОГО ПЕРЦЮ

В угорському місті Калочі є музей червоного перцю. Розташований він у старовинному млині, де колись перемелювали перець. До Угорщини червоний перець потрапив у середині XVI століття з Центральної Америки. Як картопля і квасоля, перець тривалий час був декоративною рослиною, що прикрашала будинки багатих вельмож. І лише в другій половині XIX століття перець став невід'ємною частиною угорської національної кухні.

ЖУВАЛЬНА ГУМКА ЧИ ЯБЛУКО?

Усі знають, що жувальна гумка (високоякісна!) очищає зуби від залишків їжі (коли не можна почистити їх щіткою), зберігає свіжість подиху, зміцнює щелепи. Але не варто надміру захоплюватися нею. Бо наші морква і яблуко роблять це не гірше від неї. А ще ж і набагато смачніші та корисніші за неї!

МОЛОДЕЦЬ, САУРЕР!

Для собаки дуже важливо мати тонкий нюх. Справжній професіоналізм у цій справі продемонстрував доберман Саурер. Орієнтуючись лише на запах, він пробіг за грабіжником 160 кілометрів.

ХОЧЕШ — ВІР, А НІ — ТО ПЕРЕВІР...

- Мурахи ніколи не сплять.
- Щоб зварити яйце страуса, потрібно 40 хвилин.
- Улітку людське волосся росте швидше — до 15—17 міліметрів щомісяця.
- У Єгипті знайдено залишки зубної пасти, якій понад п'ять тисяч років.
- Пацюк може прожити без води довше, ніж верблюд.
- Нижня щелепа kota може рухатися лише вгору і вниз.
- Акули — єдині тварини, які ніколи не хворіють.
- Бабка може розвивати швидкість до 100 кілометрів за годину.

Підготувала Ірина ПАРХОМЕНКО

Пригадайте дитячу пісеньку:
**Два півники, два півники горох молотили,
 Дві курочки-чубарочки до млина носили.
 Цап меле, цап меле, коза засипає...**

Еге ж, зібравши урожай, всі квапилися до млина — змолоти зерно на борошно. А як люди робили це, коли ще не було млинів? Спочатку зерно подрібнювали, розтовкували у ступі. Звісно, це була справа нелегка, вона вимагала багато часу. Згодом люди помітили, що легше можна отримати борошно, якщо зерно розтирати між каменями. Так було винайдено жорна. Жорно — це плескуватий круглий камінь, його доводилося крутити руками.

І тоді винахідник (це по-сучасному, а тоді його називали майстром чи механіком) злагодив водяне колесо. Ім'я майстра невідоме, та, вочевидь, був він греком. Бо такі пристрої для отримання енергії використовували в Стародавній Греції понад 2000 років тому. Бачите, скільки винаходів "прикотилося" до людей разом із колесом?

Отож уявіть собі велике колесо, на обід якого приладнано черпаки. Під натиском води (вже здогадалися, що встановлювалося воно на річці) колесо крутилося, а в черпаки набиралася вода. Це вже був простий, але універсальний двигун. Спочатку його використовували для качання води, а згодом — і для перемелювання зерна. Так народився водяний млин — силу води річки люди змусили крутити жорна. Якщо до цього наші далекі предки все робили вручну, то водяний млин став першим кроком на шляху до машинного виробництва, тобто він став першою машиною, застосованою на виробництві.

А вітряні млини — вітряки з'явилися в Європі в XI столітті. В Україні були і водяні млини, і вітряки. Скільки? Дуже багато, згадаймо принаймні, скільки українців носять

прізвища

Мельник, Мельниченко, Мельничук, Мірошник, Мірошниченко... Мельник, мірошник — це той, хто працював у млині чи був його власником.

ЦАП МЕЛЕ, КОЗА ЗАСИПАЄ...

Починає з колеса

це

Ось як про ті часи каже давня розповідь: "Перше, що впадає у вічі, як наближаєшся до села або хутора на Україні, — це вітряки. Цілими юрбами повибігали вони геть у поле за околицю, позаймали, немов вартовики, близькі могили і горбки і, повернувшись в один бік, чекають усі вітру. Але влітку рідко їм трапляється дочекатися цього.

Та приходиться осінь. Вітер починає дути міцніше й довше. Жовті хліба зібрано, звезено в клуні. До млина тягнуться важкі вози з мішками нового, свіжого зерна. Тепер починається вітряковій робота. День і ніч крутяться його крила, немов силкуючись догнати одне одного — аж біла курява стоїть у млині, борошно пливе течією".

НЕЖИТТЯ

Зільник Іван
ПРОСЯНИК

КАЗКИ НОВОГО РОКУ

76

ЛАСУНКА

Еге ж, ця капость трапляється з кожним. Якщо розкласти слово на склади: не-жить, — невесела картина виходить. Тим більше, що з нежитю починаються серйозніші захворювання.

Тож, якщо до вашого носа дісталася ця прикрість, упіймайте жабку, затисніть злегка її в човнику долонь і запитайте, як колись русичі питали: “А на городі була? А часник їла?” Жабка, звичайно, мовчатиме. І хоча знаєте, що ласувати вона любить комахами, а не часником, все ж прийняхайтесь і раз, і вдруге, і втретє. Бо жабка під час небезпеки (вона ж не знає, що ви її потім відпустите на волю) виділяє речовину, яка вбиває мікроорганізми, що розмножуються в носовій порожнині.

Та де ж ту жабку-лікувальницю взимку знайти? Тоді просіть у мами часничину і (під маминим наглядом) підпалюйте її сухий чубчик і носом вдихайте лікувальний дим. Цю процедуру слід повторити чотири-п'ять разів через кожні півгодини. Затим попарте ноги чи зробіть одну з тих лікувальних процедур, про які йшлося у попередньому числі “Барвінку”.

А якби у вас був лікувальний бальзам... Ще не чули про нього? Тоді запам'ятайте. Його готують улітку. В скляну пляшечку налейте трохи цукрового сиропу і покладіть її біля лісового мурашника. За кілька хвилин там буде повно комах. Удома їх треба перетопити з маслом чи смальцем у металевому посуді на слабкому вогні. Затим щільно закрити і зберігати в холодильнику. А взимку, лише почнеться хвороба, розтріть крапельку в долонях, подихайте хвилю-другу — і нежить зникне, і грипу підступного не буде.

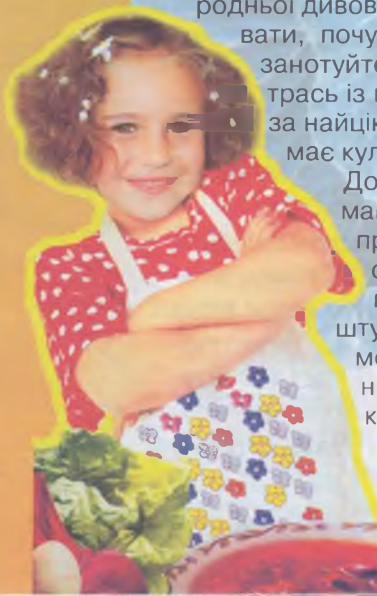
КОМОРА ВІТАМІНІВ

Смачненького! Щоб поласувати смачненьким, його спершу треба приготувати. А для цього слід багато знати. Тож наш конкурс “Ласунка” триває. Цього разу його учасники вирушають у смачну експедицію на пошуки найоригінальніших рецептів страв із капусти. Чому саме з капусти? Та тому, що збігають останні зимові дні, а разом із ними вичерпуються і запаси вітамінів у ваших, барвінчата, організмах. А капуста — то комора вітамінів.

Тож мерщій розпитуйте своїх мам і бабусь, що смачненьке з цієї городньої дивовижі вони вміють готувати, почуті рецепти ретельно занотуйте і мені надішліть. Ко-трась із ваших мам чи бабусь за найцікавіший рецепт отримає кулінарну книгу.

До речі, умовте своїх мам не лише рецепти продиктувати, а ще й смакоти за ними приготувати — ви її покуштуйте-продегустуйте і мені про свої враження напишіть. Слинку ковтаю і чекаю листів.

ЛАСУНКА

ДИТЯЧИЙ ПІСТ

Кожен із вас, барвінчата, любить цукерки, торти, тістечка та інші ласощі. А чи розповідали вам батьки про те, що є дні, коли варто відмовитися від солодощів, дбаючи про своє духовне здоров'я? Такі дні називаються постом. Великий піст починається 26 лютого. Його встановлено за прикладом самого Ісуса Христа, який постився у пустелі 40 днів. Починається він за сім тижнів до Великодня.

Крім Великого посту, віруючі дотримуються Петрового посту — від першого після трійчанського тижня понеділка до 12 липня. Успенський — з 14 по 28 серпня. Пилипівський — з 28 листопада по 6 січня. Піст — це не лише відмова від смачної їжі і зменшення її кількості, це насамперед свідоме і добровільне утримання від такої їжі з благою метою.

Чи треба дітям дотримуватися посту? Якщо здорові, якщо мають неослаблені організми, то варто вчитися підкоряти плоть духові. Через стримання в їжі ви вчитеся стримання від усього злого. Відомо, що жодна дитина не вільна від гріха. І не тому, що вона погана. Просто дає про себе знати первородний гріх, що передається від батьків дітям. Тому духовна користь посту для дітей неабияка. Піст для вас, барвінчата, це не відсутність їжі, а тимчасова заміна однієї їжі іншою. Така переміна дасть вам можливість тренувати волю, адже перехід на пісну їжу потребує духовних зусиль, прояву влади над своїми бажаннями. Ви станете витривалішими, сильнішими, терплячішими. Не забувайте про молитву, вона під час посту набуває ще більшої сили.

Одного старця, який жив у позаминулому столітті, запитали: “Якщо людині заповіли піст і стримання, то для чого ж на землі створив Бог стільки смачних речей?” Старець відповів: “Бог не схотів примусового посту, а забажав, щоб ми при всіх достатках стримувалися і постилися за власним бажанням у любові до нього”.

Для вас, барвінчата, піст може розпочатися з відмови від солодощів і з молитви до Бога за маму, тата чи здійснення заповітної мрії. І Господь не відмовить вам у своїй милості.

Підготувала Лілія ПРИЛЬ

У наших хлопців із дівчатами війна. Ще з першого класу. Лише я у тих битвах участі не беру. На перервах прогулююся коридором або булочку їм у буфеті. І це не тому, що я боюся. Просто дівчата ставляться до мене нормально. Кажуть, що я — вихований. Навіщо ж я буду з ними битися?

Якось стою я біля класу й чекаю, коли настане “перемір’я”. Раптом вискакує з “поля бою” Во-

вчик у піджаку без гудзиків і до мене:

— Ти чого тут? Злякався? Ми цілими днями воюємо, навіть поїсти ніколи, а він стіни підпирає! Даю тобі три перерви, щоб ти когось із дівчат образив. Інакше всім розкажу, що ти — боягуз.

— Не вмію, — кажу, — дівчат образити. Мене цього не вчили.

— А нас що, вчили?
— засміявся Вовчик.
— Самоосвітою треба займатися, а не булочки їсти! Гаразд, я тобі підкажу: забери пенал у Окса-

Тамара ШУЛЬГА

ни. Мовчки забери. Побачиш, як вона образиться і відразу ж побіжить жалітися учительці.

Забрав я в Оксани (сусідки по парті) пенал. Соромно, звісно, було. Та я очі заплющив — і навпомацки. Розплющую очі, а вона сміється:

— Бери на пам’ять. Я вже давно про новий мрію.

На другій перерві Вовчик знову до мене підходить:

— Не вийшло? А ти спробуй ще раз — викинь її портфель через вікно. Клас на першому поверсі — з портфелем нічого не станеться.

Узяв я Оксанчин портфель, поставив на підвіконня і зіштовхнув униз. Хотів і с а м

вистрибнути, щоб нічого не пояснювати.

А Оксанка й каже:

— Це ти класно придумав, дякую. Я сьогодні географію не вивчила. Доки портфель діставатиму, до дошки викличуть когось іншого. І як ти здогадався?

Залишилася у мене в запасі ще одна перерва. Якщо знову нічого не вийде, оголосить мене Вовчик боягузом на всю школу. І скільки б я не виправдовувався потім, мені ніхто не повірить. Бо у такій справі потрібні вчинки, а не слова.

Я зібрав свої речі в рюкзак і без слів пересів до Маринки

— вона вже давно про це мене просила.

Як Оксанка на мене образилася! Перестала вітатися, а через місяць взагалі перейшла до іншої школи.

Вовчик, звісно, був задоволений. А я — ні. Увесь час думаю: навіщо я образив Оксанку? Хіба це був єдиний спосіб довести, що я — не боягуз?..

Художник
Ю. ПРАВДОХІНА

Усім відважним боягузам — привіт! Бачу, перша оповідка про кмітливу Гудрун та її перемогу над нічним тролем додала вам сміливості і впевненості, що з темними й злими силами варто боротися і можна їх перемагати. А сьогоднішнє наше засідання розпочнемо із нагадування про те, що треба прислухатися до порад старших. Бо інколи неслухняність призводить до жахливих наслідків...

ВОВКІВ БОЯТИСЯ?

18

Сталось це у німецькому місті Магдебурзі позаминулого століття. Тут почали зникати діти — просто зі своїх спалень. Міський суддя Бребер на всіх перехрестях порозставляв озброєних чоловіків, та нічний злодій залишався невловним. А діти зникали.

Суддя і сам, озброївшись мечем, ходив вулицями, пильно вдивляючись у темряву. І одного вечора побачив одягнену в лахміття жінку — матір першої зниклої дитини. Вона бурмотіла:

— У ночі є зуби! У ночі є кігті! І я знайшла їх!

А треба сказати, що біля будинків, звідки зникали діти, знаходили вовчі сліди. Суддя Бребер пішов за нещасною жінкою. Невдовзі вони були в лісі, жінка зникла в густому чагарнику. Раптом звідти долинув жахливий крик і

вискочила дивна істота на чотирьох лапах із сповитком у зубах. Жінка погналася за нею, а суддя — за ними.

Коли він добіг до мисливської сторожки, зсередини чувся жіночий крик і звіряче гарчання. Не вагаючись, суддя увійшов. Те, що він побачив, змусило завмерти від страху.

Довкола валялися кістки, лежала уже мертва жінка, а біля неї — крихітне дитя у сповитку. Над ним завис убивця — і не звір, і не людина. Голова була вовчою, але обрамлена світлим кучерявим волоссям, тонкі жіночі руки кінчалися страшними кігтями. Те страхиття підвело голову і кинулося на суддю. Та він устиг мечем проткнути серце монстра, і той мертвий упав до ніг судді.

І тут сталося неймовірне. Хутро на монстрі почало зникати, фігура випрямлятися — на підлозі лежав не перевертень, а тендітна жінка. Суддя упізнав у ній свою дружину...

Оговтавшись від страшного потрясіння, він відніс дитя до міста і про все розповів городянам.

А сталося так тому, що його дружина не послухала порад старших людей і під час полювання напилася води з гірського джерела. Та вода була насичена страшним чаклунством: хто

її пив, той втрачав половину людського ества. Удень був людиною, а вночі перевертався на кровожерного звіра. Так і дружина судді стала перевертнем.

І в нас в Україні є повір'я, що людина за певних обставин може перевернутися у вовка — стати вовкулакою. На Поліссі раніше 9 грудня відзначали “Вовче свято” — цього вечора не ходили до лісу. А один гончар, розповідає давня легенда, посеред ночі опинився в лісі — їхав на ярмарок. Довкола страшно завивали вовки. Щоб відігнати їх, гончар покричав різними голосами в горщик. Та вийшло навпаки — прибігли кілька вовків і забрали його із собою.

На великій галяві біля вогнища грілися вовки, біля них сидів чоловік з довгою бородою.

— Чого ти кликав моїх братів? — запитав бородань. І додав: — Ти порушив наш спокій, тож мусиш пригоститися вовчою їжею — ставай членом нашого товариства!

Злякався гончар: якщо покуштує вовчої страви, то стане вовком, перевертнем. Почав проситися, щоб не їсти.

— Якщо ти не зробиш цього, то вовки з'їдять тебе або твого коня, — сказав бородань.

Ледь умовив гончар, щоб його відпустили, бо має велику родину й малих дітей. Вовки відпустили гончара, але коня з'їли. Та ще й наказали оповістити всіх людей: щоб не турбували вовків у день їхнього свята.

Та діялося те давно (і чи було?), а сьогодні й звичайного вовка рідко зустрінеш у лісі, хіба що в зоопарку. І, можливо, ті з них, які ще залишилися живими, розповідають своїм вовчентам страшні історії про нас, людей, котрі винищують вовче плем'я?.. Так би мовити, казочки про Червону Шапочку навпаки.

Ну то що, лячно було? Не дуже? А вжеж, у товаристві боятися веселіше. Запитайте-но, відважненькі мої, чи не знають подібних історій ваші бабусі й дідусі. Усе почуте запишіть і мені надішліть.

НАЙВІДВАЖНІШИЙ ІЗ БОЯГУЗІВ

БАРВІНКОВЕ ЛОТО

ПЕРЕМОЖЦІВ — АЖ СЕМЕРО!

Чому майже 5 тисяч барвінчат, які взяли участь у Барвінковому лото, не люблять Бабу Ягу і Змія Горинича? А люблять Котигорошка, Ксену, Карлсона? Та тому, що лихі та підступні особи нікому не подобаються. Але цього, вочевидь, не знав редакційний комп'ютер, який вибирав п'ять щасливих виграшних номерів Барвінкового лото. Тож і назвав, зокрема, номери 11 та 24 — з портретами Баби Яги і Змія Горинича. А може, вночі комп'ютер “провідали” ці підступні особи, залякали його і змусили вибрати такі номери?

Та як би там не було (цього дізнатися ніхто не може), комп'ютер висвітив на своєму дисплеї такі номери:

1, 11, 14, 24, 25.

На жаль, п'ятий і четвертий номери ніхто не вгадав. Зате три номери вгадало аж семеро барвінчат і виграли:

100 гривень (річна передплата) — **Олена ГНАТЕНКО** з Вінницької обл., **Руслана ГАРБОВСЬКА** з Житомирської обл., **Марічка ПЕЛЕХ** із Львівської обл., **Олена ДОВГАЛЬ** із Полтавської обл.;

50 гривень (піврічна передплата) — **Ірина БАЛІЦЬКА** із Львівської обл., **Маргарита ВОЛОВИК** із Кіровоградської обл., **Настя ДИМЯНИК** із Київської обл.

Якщо ти, барвінчатко, не знайшов свого прізвища серед переможців лото, не засмучуйся. Шукай себе серед переможців лотереї у № 3 “Барвінку”. Адже кожна надіслана на Барвінкове лото квитанція також брала участь у розіграві лотереї та конкурсу “Десятка”. А ще пам'ятай, що восени “Барвінок” спеціально для тебе і твоїх друзів знову проведе Барвінкове лото з класними грошовими призами.

79

РЕЙТИНГ ПОПУЛЯРНОСТІ

Мені дуже кортить знати, барвінчата, який матеріал і який малюнок у цьому номері вам сподобався найбільше. Напишіть мені про це. Але на окремих аркушах: на одному — про матеріал (казку, оповідання, вірш, цікавинку, загадку), на другому — про малюнок. І на обох аркушах зазначте свою адресу та ім'я і прізвище.

Серед учасників “Рейтингу популярності”, чії думки найчастіше збігатимуться із думкою більшості, наприкінці року буде розіграно фотоапарат.

БАРВІНОК

НАДІЙНИЙ ПОМІЧНИК УЧИТЕЛІВ

ПОЧАТКОВА

ШКОЛА

Надійним помічником українських учителів і в новому тисячолітті продовжує бути журнал “Початкова школа”. У перших його двох номерах вміщено всі навчальні плани за державними стандартами, методичні рекомендації віце-президента Академії педагогічних наук Олександри Савченко про підготовку дітей п'яти- і шестирічного віку до школи, інтерв'ю з міністром освіти Василем Кременем про запровадження дванадцятибальної системи оцінювання в початкових класах.

Не лише педагогів, а й батьків з дітьми зацікавлять матеріали “Зимові таємниці лісу”, “Пригоди славнозвісних книг”, “Казка про Нечуйвітра і Катрусю”.

СЕКРЕТ ГНОМА

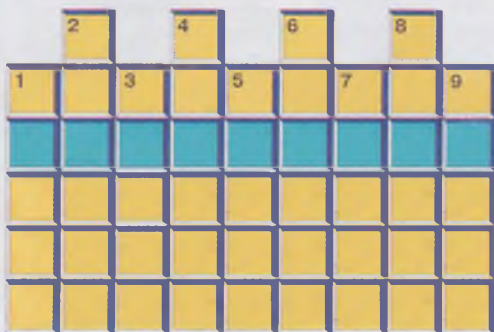
Продовжуємо урок гномівської мови. Пишу наступне слово мого повідомлення. А щоб дізнатися, що воно означає, шукайте в котромусь із матеріалів цього номера зайве слово. Не забудьте: серед тих, хто прочитає все речення і дізнається мій секрет, буде розіграно десять призів, у тому числі й фотоапарат.

Гном ДЗВІНЬКО

V O Z W M I Z ' Z

БЕРЛІНГО Кросворд

Берлінго — так називають смачні льодяники у Франції. Першими їх навчилися виготовляти французи. І сталося це багато років тому у графстві... Що це за графство і як ми називаємо ті льодяники, дізнається той, хто розгадає кросворд. Це слово сховалося у затонованих клітинках.

1. Рослина, яка росте на деревах.
2. Неявка на урок.
3. Дочка бабиної дочки.
4. "Плуг" городника.
5. "Прикраса" конверта.
6. Металеві гроші.
7. Дерево- "боягуз".
8. "Опади" з очей.
9. Страва з яйця.

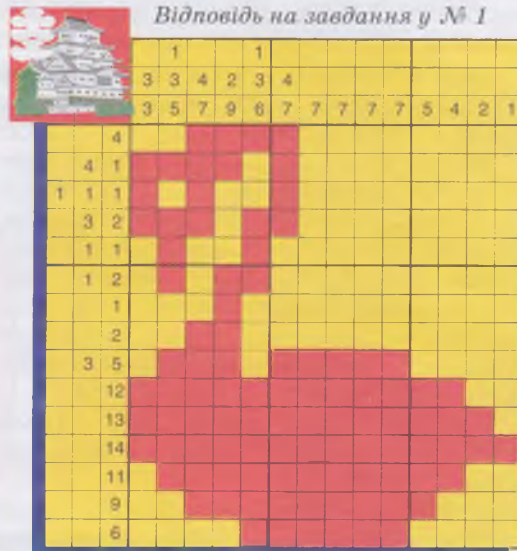
ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ,
вміщені у №1

Загадки (кросворд). По горизонталі: 1. Метро. 3. Вітер. 5. Вікно. 6. Заєць. 7. Кішка. По вертикалі: 1. Мороз. 2. Осінь. 3. Віник. 4. Річка.

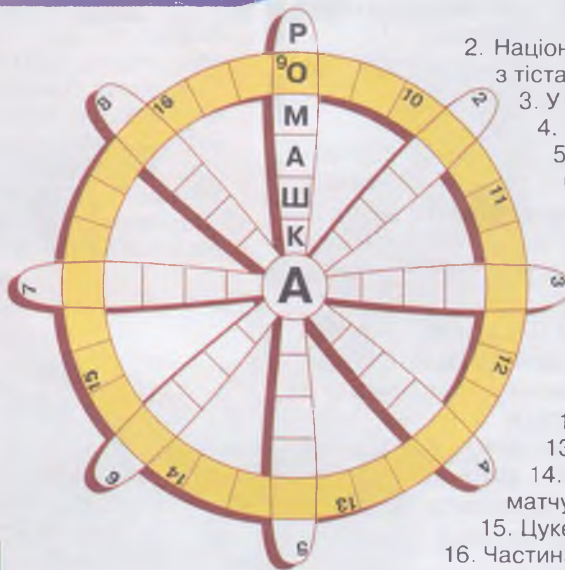
Відгадай казкових героїв. Мишка розбила яйце. На Колобка. Дід, баба, внучка, собачка, кицька, мишка витягли ріпку.

ЯПОНСЬКЕ МАЛЮВАННЯ

Відповідь на завдання у № 1

РОМАШКА Крутиголовка

2. Національна українська страва з тіста.
3. У ній печуть пироги.
4. Квітка у житі.
5. Різдвяна пісня.
6. Артилерійська зброя.
7. Трава, яка кусається.
8. Риба з очима на одному боці голови.
9. Витягнуте коло.
10. Її любить смоктати ведмідь.
11. Великий морський хижак.
12. Запах.
13. Помідор.
14. Половина футбольного матчу.
15. Цукерки.
16. Частина вогнепальної зброї.

МЕТЕЛИК

Цей незвичайний метелик любить розгадувати ребуси. Ними він навіть прикрасив свої крильця. Спробуйте розшифрувати ці слова.

У КІПЛІНГА — 7...

У Кіплінга їх 7, у Ліндгрена і Нестайки — 8, а у Вінграновського — 14. Про що йде мова?

МАЙДАН ПУСТУНІВ

МАРІЯ
ПОНОМАРЕНКО

Із сухенької
Травички
Виплів зайчик
Рукавички.

Одягнув і вибіг
З хатки.
А мороз щипа
За лапки.

Спересердя
У світлиці
Схрумкав зайчик
Рукавиці.

ПРОВУЛОК ЗАТАДКОВИЙ

Без рук, без олівця
малює без кінця.
Бігли два пси,
позадирали носи.
Зимою спить, а
влітку шумить.

УЗВІЗ КМІТАВКИХ

Яку іграш-
ку не можна
відремонту-
вати?

ВУЛИЦЯ РОЗУМНИКІВ

Англієць Джеймс
переклав це слово
як "довгі черевики
для снігу". Що це
таке?

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ,
вміщені у № 1
Ні, бо між днями є ніч. За-
мерзлу. У січні день трохи
збільшується. Пелікан.

Художник І. КАРПЕНКО

ПЕРШОКЛАСНИК – ЧЕМПІОН

Для тих, хто цього року піде до першого класу, "Барвінок" проводить спеціальний конкурс "Першокласник-чемпіон". У ньому треба протягом року "пробігти" крос і здолати всі "перешкоди", які зустрінуться. А це будуть кросворди, крутиголовки, і в кожній "сховається" слово. Хто всі перешкоди подолає, усі слова знайде-прочитає, той стане учасником розіграшу призів — 25 іграшок.

Тож, майбутні першокласники, забіг за подарунками триває. Спробуйте здогадатися, які літери пропущено в словах, слова ці прочитайте і долучіть до попереднього, знайденого в "Барвінку" № 1.

МАМА Й ТАТІ!

Усі віднайдені слова записуйте на окремому аркуші (хто ще не вмів писати, нехай разом із мамою вчиться), а наприкінці року (а не щомісяця) надішліть до редакції. Цей лист першокласник має написати сам (можна разом із мамою), у ньому неодмінно слід вказати дату народження.

КЛЕНОВИЙ ЛИСТОЧОК І ТРИ МІДНІ ГРОШІ ЕРУДИТ-ЛОТО

1. Що вхопила коза-де-реза, коли бігла через місточок:
а) кленовий листочок,
б) водиці крапельку,
в) травиці запашної?

2. Де ховався ведмідь від пана Коцького:
а) за кущем,
б) на дереві,
в) у хмізі?

3. Куди несла півника лисичка:
а) в темні ліса,
б) в круті гори,
в) в глибокі нори?

4. Який був човник у Телесика:
а) золотий,
б) срібний,
в) дерев'яний?

5. Скільки заробив козак Мамарига за двадцять п'ять років служби у багачів:
а) п'ять карбованців,
б) три мідні гроші,
в) десять гривень?

6. У яку гру грали мишенята Круть і Верть, коли півник зерно до млина носив:
а) у піжмурки,
б) у довгої лози,
в) у футбол?

7. У якому посуді знаходилася страва, що нею журавель пригощав лисичку:
а) горщику,
б) глечики,
в) мисці?

9. Кого запрягла мудра дівчина Маруся у санчата, щоб виконати панову забаганку:
а) зайця,
б) цапа,
в) горбця?

8. Як звали сестру Котигорошка:
а) Катруся,
б) Оленка,
в) Наталка?

10. Скільки літ Ілля Муромець на печі лежав:
а) тринадцять,
б) двадцять,
в) тридцять?

11. На скількох парах волів привезли палицю Івану — мужичому сину:
а) двох,
б) трьох,
в) чотирьох?

Сьогодні писатимемо контрольну роботу з математики, — сказала Ганна Іванівна.

Сергій з Владиком навіть зраділи. Приклади вони вирішували дуже вправно. Але, всупереч їхнім сподіванням, на контрольній були самі задачі.

Наступного дня Ганна Іванівна оголосила оцінки.

— Сьогодні Сергій та Владик підвели мене — обидва не змогли галок полічити.

Всі засміялися.

Додому хлопці поверталися засмучені. Аж тут — Костик:

22

— Привіт, — каже. — Чого носи повісили?

— З нас сьогодні весь клас сміявся, — зітхнув Сергійко. — А Оленка дражнилася, що нам тільки гав ловити, якщо галок полічити не можемо.

— З сорому я ладен був крізь землю провалитися, — підтримав його Владик. — Ганна Іванівна нам такі низькі оцінки поставила, що хоч додому не йди. А ми ж у відмінники мітили... Кос-

Антон АЛАТОН
(для друзів — Алатошка)

тику, давай джина ви - кличемо, нехай допоможе.

— Розкажіть, що там за галки. Може, й без джина дамо їм раду.

Задача була така. На дереві сиділо 9 галок та 5 синиць. Усі синиці полетіли геть. Незабаром полетіла така ж кількість галок. Скільки галок залишилось?

— Почав я уявляти, як ті галки та синиці на дереві сидять, — сказав Сергійко. — Одна синиця хробака побачила, друга — муху, третя — ката злякалася, у четверту хтось із рогатки поцілив, а п'ятій, мабуть, просто набридло те сидіння. Тільки-но дійшов до галок, аж тут дзвінок. У мене в голові все переплуталося, і дві галки кудись зникли.

— А в мене навпаки, — мовив Владик. — Тільки-но намагаюсь уявити, що відбувається, як миттю все переплутується. Де ті галки, де синиці — розрізнити не можу.

— Співчуваю, — похитав головою Костик. — Зі мною

таке саме було. Але я розібрався, що до чого. І вам допоможу. Тобі, Сергію, слід запам'ятати, що кожна задача — це дії з числами, а не роздуми про те, куди яка синиця літає і чому. Тобто було дев'ять і п'ять, всього чотирнадцять. П'ять полетіло, а потім ще п'ять, тобто разом десять. Скільки залишилось?

— Чотири, — несміливо відповів Сергійко.

— А тепер ти, Владик. Тобі треба

малювати, щоб краще уявляти умову задачі.

— На моїх малюнках не можна будинок від літака відрізнити, — махнув рукою Владик. — А ти про дерево з птахами...

— Дивись. Це галки. — Костик намалював дев'ять паличок. — А це синиці. — Поруч з'явилося п'ять кружечків.

— Тепер зрозумів. А ми з тобою, Сергію, перемудрили. Насправді все дуже просто.

За два тижні хлопці знову пи-

Художник
В. БАРИБА

Сонько

сали контрольну з математики.

— Молодці, — похвалила їх Ганна Іванівна, — добре підготувалися!

Хлопці сяли, мов нові копійки.

— Спасибі Костику, — сказав Владикові Сергійко. — Без нього я б ще й досі думав, білі чи сірі були ті кролі, що в задачі, і як їм смакувала морква та капуста.

— Так, — погодився Владик. — А я б знову заплутався в умові й не знав би, чи то кролів було 3 кілограми і ними 2 кілограми моркви годували, чи то 2 кілограми капусти за 3 кілограмами моркви ганялися.

ЗАПИТАННЯ ВІКТОРИНИ

Барвінчатко! Спробуй розв'язати таку задачу, але не поспішай, вона не зовсім звична. Це задача на логічне мислення.

У сім'ї було троє синів, у кожного з них по дві рідні сестри. Скільки дітей було у родині?

СОНЬКО

Чого це твій маленький братик так погано засинає? Бо він боїться залишатися в темряві сам. Поший йому велику м'яку і дуже симпатичну ляльку Сонька, яка щовечора допомагатиме йому швидко засинати.

Для її виготовлення знадобиться стара мамина панчоха, стрічки поролону, шматочки шкіри, клаптик ситцю для штанців, старі шкарпетки і рукавички.

Відріж верхню частину панчохи — завдовжки 45 сантиметрів. Збери на нитку з одного кінця, нитку закріпи. Отриману торбинку набий ватою, зверху теж стягни ниткою і закріпи. Візьми кілька стрічок поролону завдовжки 20 сантиметрів, склади їх павучком і приший у тому місці, де зашито верхню частину торбинки. Чубчик у Сонька вже є. Рукавички й шкарпетки наповни ватою і приший у відповідних місцях: рукавички — це руки, шкарпетки — ніжки ляльки. З барвистого ситцю зроби Сонькові штанці: прямокутний шматочок тканини зший з одного бо-

ку, призбери на нитку, одягни на ляльку, закріпи в кількох місцях, між ніжками акуратно зший. Ротик виший червоними нитками, носик — стягну- те коло з тканини, наповне- не ватою. Очі у Сонька за- плющені — він сонько, уже спить. Тому зі світлої шкіри виріж повіки, з чорної — віії. Приший віії до повік, а потім повіки — у відповідному місці на обличчі Сонька. Хай солодко спиться і йому, і твоєму маленькому бра- тику!

Олена САВАТЄЄВА

БАБУСІНА СКРИНЬКА

23

ЗОРЯНИЙ КЛУБ

АНКЕТА "БАРВІНКУ"

Сьогодні представляємо одного з учасників гурту "Океан Ельзи".

Ім'я: Денис.

Улюблений предмет у школі: фізика.

Прізвище: Глинін.

Хобі: в дитинстві любив склеювати моделі літаків, вертольотів і автомобілів.

Гурт: "Океан Ельзи".

Амплуа: барабанщик.

Улюблені казки: абхазькі народні і Г. Х. Андерсена.

Улюблені співаки: Слава Вакарчук ("Океан Ельзи"), Ніна Матвієнко, Торі Емос.

Улюблені солодощі: пахлава.

Улюблений мультик: "Бременські музиканти".

КАМЕРТОНЧИК

ВІДПОВІДІ НА ЕРУДИТ-ЛОТО

1. а. 2. б. 3. а, б, в. 4. а. 5. б. 6. б. 7. б. 8. б. 9. б. 10. в. 11. в.

"ОКЕАН ЕЛЪЗМ"

